

การดำเนินงานและการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในหอสมุดกลาง
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาว นิสำ เหลืองทองคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

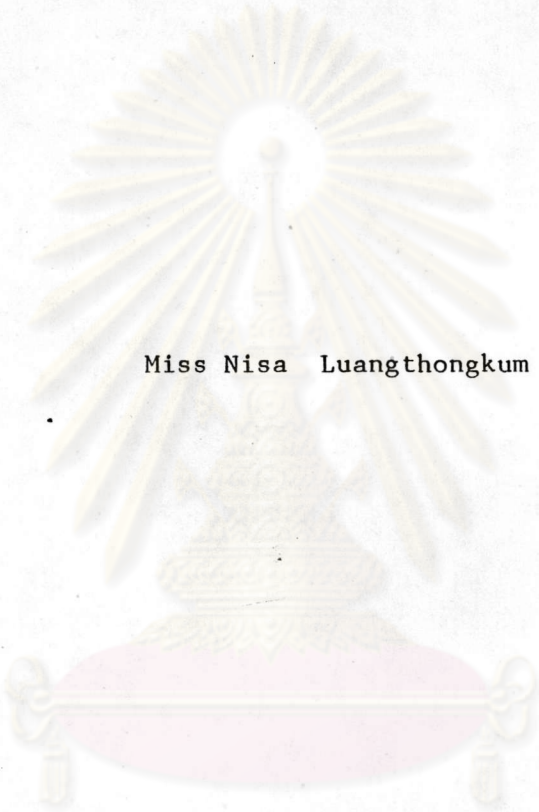
พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-016-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018646 117195007

MANAGEMENT AND USE OF CHULALONGKORN UNIVERSITY PUBLICATIONS
IN THE CENTRAL LIBRARY, CENTERS OF ACADEMIC RESOURCES,
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Miss Nisa Luangthongkum

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partail Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science

Graduate School
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-016-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานและการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในหอสมุดกลาง
สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดย นางสาว นิสา เหลืองทองคำ
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล

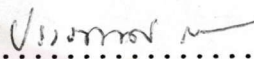
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

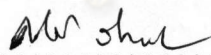
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

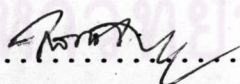
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สีสันต์)

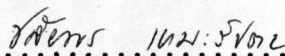
..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชลัยพร เหมะรัชตะ)

นิตสาร เลืองทองคำ : การดำเนินงานและการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน
หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (MANAGEMENT AND USE OF
CHULALONGKORN UNIVERSITY PUBLICATIONS IN THE CENTRAL LIBRARY,
CENTERS OF ACADEMIC RESOURCES, CHULALONGKORN UNIVERSITY) อาจารย์ที่
ปรึกษา : รศ.ศจี จันทวิมล, 197 หน้า. ISBN 974-581-016-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของหอสมุด
กลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านการจัดหา การจัดหมวดหมู่และจัดทำคู่มือช่วยค้น
และการจัดเก็บและให้บริการ รวมทั้งศึกษาการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาของผู้ใช้ ในด้านวัตถุประสงค์ในการใช้
ความถี่ วิธีการเข้าถึง ปัญหาการใช้ และสิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้จำแนกตามรูปแบบ เนื้อหา อายุ และหน่วยงาน
ที่เผยแพร่ การวิจัยใช้การสัมภาษณ์บรรณารักษ์ จำนวน 8 คน และสร้างแบบสำรวจ/วิเคราะห์สิ่งพิมพ์
จุฬาที่มีการใช้ในช่วงที่ทำการวิจัย จำนวน 1,514 เล่ม รวมทั้งแจกแบบสอบถาม จำนวน 266 ชุด
โดยรวมรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม - ตุลาคม พ.ศ.2533

ผลการวิจัยพบว่า สิ่งพิมพ์จุฬาจัดหาด้วยวิธีขอรับบริจาคและจัดซื้อ และจัดหมวดหมู่เฉพาะต่าง
จากสิ่งพิมพ์ทั่วไป คู่มือช่วยค้นที่จัดทำ ได้แก่ บัตรรายการ บัตรครรชนี บัตรทะเบียน บัตรช่วยค้น และ
แฟ้มรายชื่อ การจัดเก็บและให้บริการจัดทำในลักษณะชั้นปิด สำหรับการให้พบว่า นิสิตปริญญาโทจาก
คณะครุศาสตร์ใช้สิ่งพิมพ์จุฬามากที่สุด และใช้เดือนละครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อค้นหาข้อมูล
ทางวิชาการทั่ว ๆ ไปมากกว่าเพื่อค้นเรื่องเกี่ยวกับจุฬา ผู้ใช้ได้รายชื่อสิ่งพิมพ์จุฬาจากคู่มือช่วยค้นที่
หอสมุดกลางจัดทำ โดยใช้บัตรรายการหนังสือทั่วไปบริเวณชั้น 1 และบัตรรายการสิ่งพิมพ์พิเศษบริเวณ
ชั้น 2 ผู้ใช้ประสบปัญหาการใช้ในระดับปานกลาง ปัญหาการจัดเก็บคือ การจัดเก็บสิ่งพิมพ์จุฬาใน
ระบบชั้นปิดทำให้ไม่สะดวกในการขอใช้บริการ ปัญหาการใช้บริการคือ หอสมุดกลางห้ามยืมสิ่งพิมพ์
จุฬาออกไปภายนอกทำให้ไม่สะดวก ปัญหาการจัดหมวดหมู่คือ ไม่มีคำแนะนำในการจัดหมวดหมู่สิ่งพิมพ์
จุฬา สำหรับสิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้พบว่า หนังสือมีการใช้มากที่สุด ผู้ใช้ใช้สิ่งพิมพ์จุฬาทุกรูปแบบที่อยู่ใน
หมวด 300(สังคมศาสตร์)เป็นอันดับแรก อายุของสิ่งพิมพ์จุฬาที่ใช้เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีอายุระหว่าง 0-
5 ปี และสิ่งพิมพ์จุฬาที่เผยแพร่โดยคณะครุศาสตร์มีการใช้มากที่สุด

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต นิตสาร เลืองทองคำ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา น.วิ. จันทวิมล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C010504 : MAJOR LIBRARY SCIENCE

KEY WORD : CHULALONGKORN UNIVERSITY PUBLICATIONS/CENTRAL LIBRARY

NISA LUANGTHONGKUM : MANAGEMENT AND USE OF CHULALONGKORN UNIVERSITY PUBLICATIONS IN THE CENTRAL LIBRARY, CENTERS OF ACADEMIC RESOURCES, CHULALONGKORN UNIVERSITY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SACHI CHANDAVIMOL. 197 pp. ISBN 974-581-016-9.

The aim of this research is to study the management of Chulalongkorn University (CU) publications in the Central Library, Centers of Academic Resources, Chulalongkorn University. This paper examines the process of acquisition, classification and cataloging, the storing and services of the library as well as analyzes the purposes, frequency of use, methods of access, and various problems of library users. The paper also studies the types, contents, age and sources of CU publications. The research methods involve the interview of 8 librarians, an analysis of about 1,514 titles of publications, and the distribution of 266 questionnaires. The data was accumulated during August - October 1990.

The result shows that the acquisitions of CU publications is by donation and purchase. The classification and cataloging are done separately from other publications. The searching manuals used are the card catalogs, index cards, shelflist cards, searching cards and lists of titles. Storing and services for the publications are provided through the closed shelves method. It is found that graduate students from the Faculty of Education made the most use of these publications, averaging about once a month and they use them for general knowledge rather than about Chulalongkorn University. Most users accessed the CU publications through the searching manuals prepared by the Central Library. For searching, they also used the public catalog on the first floor as well as the special publication catalog on the second floor. The numbers of problems the users faced are at medium level. The problem of storing is that CU publications is done with the closed shelves method which is very inconvenient. A service-related problem is that the Central Library does not allow readers to borrow CU publications. With classifications, it is found that there are no introduction or information about classification available to users. The type of CU publications accessed the most are books and the most popular section is 300 (social sciences). CU publications used most have been printed during the last five years and are published from the Faculty of Education.

ภาควิชา..... บรรณารักษศาสตร์.....
สาขาวิชา..... บรรณารักษศาสตร์.....
ปีการศึกษา..... 2534.....

ลายมือชื่อนิติ..... นิสา..... นิสิตวทอว.ค.ค.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... นิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาเอาใจใส่อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้กำลังใจ ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาวดี สืบสนธิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลัษฏ์ เหมะรัชตะ ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยดีตลอดมา และเนื่องจากทุนการวิจัยบางส่วนได้รับความกรุณาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ให้ประสบการณ์ชีวิตที่มีค่าอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย นับตั้งแต่ความทุกข์ ความท้อ และความเสียใจ แต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกเช่นกันที่ได้สร้างให้ผู้วิจัยรู้จักความอดทน อดกลั้น รู้จักคิด และรู้ว่าโลกนี้มีคนดี ๆ อีกหลายคน ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณปียรัตน์ คุณสุมนา คุณวิไลพร คุณชนิดา คุณฟิลิปดา และคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ โดยเฉพาะ"คนดี"ซึ่งสละเวลามีค่าคอยให้คำปรึกษาและตรวจแก้การเขียนที่ไม่ค่อยได้ใจความของผู้วิจัย กำลังใจและความช่วยเหลือจากคนดีเบื้องหลังทำให้ผู้วิจัยหวังว่าจะพยายามทำชีวิตให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น เพื่อสามารถตอบแทนบุญคุณคนดีเหล่านี้ได้บ้างในอนาคต

นิสา เหลืองทองคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
สารบัญภาพประกอบ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ	1
เหตุผลและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐาน	4
ตัวแปรของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2 สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	21

โครงสร้างของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	21
ประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	21
นโยบายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	24
การแบ่งส่วนงานต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	25
หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ	29
ประวัติหอสมุดกลาง	29
หน้าที่และความรับผิดชอบ	30
การบริหารและการดำเนินงาน	32
การดำเนินงานสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในหอสมุดกลาง สถาบัน- วิทยบริการ	38
ความหมายของสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	38
ความสำคัญของสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	39
วัตถุประสงค์ของการรวบรวมสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ..	39
การจัดเก็บสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสิ่งพิมพ์พิเศษ ...	40
แหล่งที่มาของสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	43
ประวัติการดำเนินงานสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	55

ตอนที่ 1 การดำเนินงานสิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	56
การจัดทา	56
การจัดหมวดหมู่และทำคู่มือช่วยค้น	62
การจัดเก็บและให้บริการ	74
ตอนที่ 2 การใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	80
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	80
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	80
อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ระดับการศึกษาและคณะวิชา	83
การทำวิทยานิพนธ์ของผู้ใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	85
การใช้สิ่งพิมพ์ฯ	87
วัตถุประสงค์ของการใช้	87
ความถี่ในการใช้	89
วิธีเข้าถึง	92
ความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งพิมพ์ฯ	98
ปัญหาในการใช้	102
ตอนที่ 3 สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ใช้	113
รูปแบบของสิ่งพิมพ์ฯที่ใช้	113
เนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์ฯที่ใช้	115
อายุของสิ่งพิมพ์ฯที่ใช้	117
หน่วยงานที่เผยแพร่	119
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
สรุปผลการวิจัย	126
อภิปรายผลการวิจัย	134

	ญ
	หน้า
ข้อจำกัดในการวิจัย	146
ข้อเสนอแนะ	147
แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต	150
บรรณานุกรม	152
ภาคผนวก	165
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์บรรณารักษ์ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสิ่งพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	166
ภาคผนวก ข แบบสอบถามผู้ใช้สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	169
ภาคผนวก ค แบบสำรวจ/วิเคราะห์สิ่งพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	179
ภาคผนวก ง รายชื่อหน่วยงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและอักษรย่อที่ใช้ใน คู่มือช่วยค้น	181
ภาคผนวก จ ความหมายของรหัสแสดงประเภทเอกสารในคู่มือช่วยค้น	186
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างคู่มือช่วยค้นประเภทต่าง ๆ	188
ประวัติผู้เขียน	197

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะวิชา	84
4 การศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบ	86
5 วัตถุประสงค์ของการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ	88
6 ความถี่ในการเข้าใช้หอสมุดกลาง	90
7 ความถี่ในการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ	91
8 การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับจุฬาฯและผลงานของอาจารย์หรือบุคลากรจุฬาฯ	93
9 แหล่งที่ได้รายชื่อสิ่งพิมพ์จุฬาฯ	95
10 การใช้คู่มือช่วยค้นสิ่งพิมพ์จุฬาฯที่หอสมุดกลางจัดทำ	96
11 การใช้คู่มือช่วยค้นสิ่งพิมพ์จุฬาฯ	97
12 ความสำคัญของสิ่งพิมพ์จุฬาฯต่อการศึกษาค้นคว้า	98
13 ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ	100
14 วิธีที่จะได้รับประโยชน์จากสิ่งพิมพ์จุฬาฯเพิ่มขึ้น	101
15 ปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ จำแนกตามประเภทของปัญหา	103
16 รายละเอียดของปัญหาที่ประสบในการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ	108
ปัญหาการจัดหมวดหมู่	108
ปัญหาการจัดเก็บ	109
ปัญหาการให้บริการ	110
17 ปริมาณการใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯ จำแนกตามรูปแบบของสิ่งพิมพ์	114
18 เนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์จุฬาฯที่ใช้ จำแนกตามรูปแบบของสิ่งพิมพ์	116
19 อายุของสิ่งพิมพ์จุฬาฯที่ใช้(ศึกษาจากปีที่พิมพ์) จำแนกตามรูปแบบของสิ่งพิมพ์	118
20 การใช้สิ่งพิมพ์จุฬาฯและรูปแบบของสิ่งพิมพ์ที่ใช้ จำแนกตามหน่วยงานที่เผยแพร่	121

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	28
2 แสดงการแบ่งสายงานของสถาบันวิทยบริการ	30
3 แสดงการแบ่งสายงานฝ่ายต่าง ๆ ของหอสมุดกลาง	34

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงตัวอย่างบัตรทะเบียน	61
2 แสดงบริเวณที่จัดเก็บสิ่งพิมพ์ ชั้น 2 หอสมุดกลาง	76
3 แสดงตัวอย่างแบบฟอร์มขอรับบริการ	78

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย